

OKULLARDA ÖRGÜT İKLİMİ: TEMEL EĞİTİM ÖRNEĞİ

ORGANIZATION CLIMATE IN SCHOOLS: BASIC EDUCATION EXAMPLE

Muhammet İbrahim AKYÜREK¹

Öz

Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin cinsiyet, yaş, medeni durum, öğrenim durumu, mesleki kıdem ve okul kademesi değişkenlerine göre okullardaki örgüt iklimi algılarını belirlemektir. Bu araştırma, tarama modelindedir. Araştırmanın örneklemini, 2017-2018 eğitim öğretim yılında Ankara'nın Sincan ilçesinde 15 resmi ilk ve ortaokulda görev yapan toplam 409 öğretmen oluşturmaktadır. Bu çalışmada; Hoy, Tarter ve Kottkamp (1991) geliştirdiği ve Çevik (2010) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "ilköğretim okullarındaki örgüt iklimini tanımlama" ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçme aracı, Ankara İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nden alınan yasal izin belgesi ile örneklem kapsamındaki okullara gidilerek, 2017-2018 eğitim öğretim yılı Mayıs ve Haziran ayları içerisinde uygulanmıştır. Uygulamalar; araştırmacı tarafından, örneklem listesi doğrultusunda her bir okulda uygulamaya katılan öğretmenlerle görüşülerek, anket formu hakkında bilgi verilmesi ile birlikte gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda; öğretmenlerin, okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algılarının çoğu zaman düzeyinde olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları, cinsiyete ve medeni duruma göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Ayrıca, öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları arasında yaş, öğrenim durumu, mesleki kıdem ve okul kademesine göre anlamlı bir fark olmadığını göstermiştir. Erkek ve bekâr öğretmenlerin, okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin daha olumsuz algılarının nedenleri araştırılabilir.

Anahtar Kelimeler: Örgüt iklimi, okul, öğretmen.

Abstract

The purpose of this study is to determine the teachers' perceptions of organizational climate in schools according to variables such as gender, age, marital status, education level, professional seniority and school level. This research is a screening model. The sample of the study consists of 409 teachers working in 15 public primary and secondary schools in Sincan district of Ankara in 2017-2018 academic year. In this study; The scale of "identifying the organizational climate in primary schools" developed by Hoy, Tarter and Kottkamp (1991) and adapted to Turkish by Çevik (2010) was used. The measurement tool used in the study was applied to the schools in the scope of sample with the legal permission certificate obtained from Ankara Provincial Directorate of National Education and applied in May and June of 2017-2018 academic year. Apps; The researcher conducted interviews with the teachers participating in the application in each school in line with the sample list and provided information about the questionnaire. As a result of the research; it was seen that teachers' perceptions about organizational climate situation in schools were at the level of time. Teachers' perceptions of organizational climate in schools showed a significant difference according to gender and marital status. In addition, there was no significant difference between teachers' perceptions of organizational climate in schools according to age, education, professional seniority and school level. The reasons for the more negative perceptions of male and single teachers about the organizational climate in schools can be investigated.

Keywords: Organizational climate, school, teachers.

¹ Dr., Ankara Etimesgut Bilim ve Sanat Merkezi, i_akyurek56@hotmail.com

1. GİRİŞ

Örgüt ortamını ve örgütsel davranışı açıklamak için önemli bir değişken olarak değerlendirilen iklim kavramı, ilk olarak 1950'lerin sonlarında işletme alanında kullanılmıştır. Argyris (1958) tarafından bir bankada grup dinamiklerinin tanımlanmasına dönük yapılan çalışmayla açıklanan örgüt ikliminin kavramsal olarak kullanılmaya başlaması ve ölçülmesine dönük çalışmalar 1960'lı yıllara denk gelmektedir (Gök, 2009). Örgüt iklimi, örgütün iç çevresine yönelik iş görenlerin algılarını etkileyen öğeler toplamı, fiziksel çevrenin oluşturduğu his, kişi ve gruplar arası ilişkilerin ürünü biçiminde farklı görüşlerle tanımlanmaktadır (Bursalioglu, 2012; Schein, 1997). İklim örgütsel atmosferi değerlendirmekten öte, tanımlamaya ya da ona karşı duygusal tepki göstermeyle ilişkilidir (Korkmaz, 2011).

Tagiuri (1968)'ye göre örgüt iklimi; çalışanlarca deneyimlenen, onların davranışlarını etkileyen ve belirli özellikleri açısından diğer örgütlerle farklılık oluşturan bir örgütün iç çevresinin kalıcı ve dayanıklı niteliği biçiminde açıklanmaktadır. Halpin (1996)'e göre bireylerin kişiliğine karşılık olarak örgütlerde iklim kavramı düşünülebilir. Hoy (2003) okul iklimini; okulun fiziksel nitelikleri, okul toplumunu oluşturan üyelerin kültürel ve demografik altyapısı, çalışanlar arasındaki ilişkilerin niteliği ve okulda egemen olan paylaşılan normlar, değerler ile inançlar gibi çeşitli etmenlerden etkilenmesi şeklinde tanımlamaktadır. Bu yönüyle okullardaki ilişkileri biçimlediren normlar, değerler, hedefler ve etkileşim modelleri okul ikliminin temel alanını temsil etmektedir (Thapa, Cohen, Guffey, & Higgins-D'Alessandro, 2013). Alan yazındaki bazı temel araştırmalar; iklim kavramının tanımı, teorik temelleri, örgütsel yapının doğası ve iklim çalışmalarının ilk deneysel bulgularını açıklamıştır (Anderson, 1982; Denison, 1996; Hellriegel & Slocum, 1974; Hoy vd., 1991).

Halpin (1966) örgüt iklimini kavramsallaştıran ilk kişiler arasındadır. Bu kavram, örgütsel yaşamın süreklilik gösteren özelliğini açıklamaktadır (Halpin 1966). Halpin; "birkaç okulu ziyaret eden araştırmacılar, okulların duygular bakımından birbirinden nasıl farklı olduğunu anlar" ve "her bir okulun kendine ait bir kişiliği olduğunu görür" diyerek okul atmosferlerinin birbirinden nasıl farklılık gösterdiğini açıklamıştır. Gilmer, örgüt iklimini; bir örgütü diğer örgütlerden ayıran ve örgüt içindeki insan davranışlarını etkileyen nitelikler şeklinde tanımlamaktadır. Okul iklimi ise; öğretmenlerin okulun genel çalışma çevresi hakkındaki algılamalarını, formel ve informel örgüt ile üyelerin kişilikleri ve bunu etkileyen örgütsel liderliği kapsar. Bir okulu diğerlerinden ayıran ve okulun her bir üyesinin davranışını etkileyen okul içi çevre hakkındaki nitelikler okulun örgüt iklimini oluşturur. Başka bir deyişle, okul iklimi katılımcılar tarafından algılanan, katılımcıların davranışlarını etkileyen, okul çevresinin ortak davranışlarını meydana getiren niteliktir. Bir okulun iklimi, okulun kişiliği biçiminde düşünülebilir; birey için kişilik neyse, iklim de okul için odur (Hoy & Miskel, 2010).

Örgüt ikliminin birtakım boyutları bulunmaktadır. Farklı araştırmacılara göre, örgüt ikliminin boyutları değişebilmektedir. Panknadel (1988)'e göre, örgüt iklimi çalışan bakımından değerlendirildiğinde engelleme, moral, samimiyet ile çözüme; müdür bakımından değerlendirildiğinde ise yüksekte bakma, yakından kontrol, işe dönüklük ile anlayış boyutlarından meydana gelmektedir. Haynes, Emmons ve Corner (1993) tarafından geliştirilen okul iklimi ölçeği öğrenci görüşleri alınarak uygulanmaktadır. Bu ölçekte ortaya konan boyutlar şu şekildedir; başarı motivasyonu, doğruluk, düzen ve disiplin, veli katılımı, kaynakların paylaşımı, öğrenci ilişkileri, öğrenci-öğretmen ilişkileri. Hoy ve Miskel (2010)'e göre ise, örgüt iklimi boyutları şunlardır; açık iklim, bağımlı iklim, çözülmüş iklim ve kapalı iklim.

Hoy vd. (1991) tarafından gerçekleştirilen araştırmada örgüt iklimi, üçer tane müdür ve öğretmen davranışları olmak üzere toplamda altı boyutta incelenmiştir. Bunlar şu şekildedir (Hoy vd., 1991):

1. *Destekleyici müdür davranışları:* Öğretmenler için temel bir istek oluşturan davranışlardır. Okul müdürü, öğretmenleri dinler ve önerilere açıktır. Okul müdürü, öğretmenleri sık sık ve samimi bir biçimde över ve yapıcı eleştirilerde bulunur. Okul müdürünün öğretmenler ile arasında saygıya dayalı bir ilişki vardır ve okul müdürü öğretmenler ile hem kişisel hem de profesyonel bir biçimde ilgilenmektedir.

2. *Yönlendirici müdür davranışları:* Okul müdürü, katıdır ve okulda sıkı bir denetim söz konusudur. Okul müdürü, öğretmenleri ve okuldaki faaliyetleri en küçük ayrıntısına kadar sürekli gözlemleyerek kontrol eder.

3. *Sınırlayıcı müdür davranışları:* Öğretmenlerin işlerini, kolaylaştırmak yerine; aksatmalarına sebep olan davranışlardır. Okul müdürü evrak işlemleri, rutin işler, kurul gereksinimleri ve öğretmenlerin ders verme görevini engelleyen istekleriyle öğretmenlerin işlerini zorlaştırır.

4. *Mesleki öğretmen davranışları:* Açık ve mesleki etkileşimler desteklenir. Öğretmenler, okullarıyla gurur duyar ve meslektaşlarıyla çalışmaktan hoşlanır. Öğretmenler isteklidir, birbirlerinin hatalarını hoş görür ve aralarında karşılıklı bir saygı söz konusudur.

5. *Samimi öğretmen davranışları:* Öğretmenler, birbirlerine bağlı ve güçlü sosyal ilişkilere sahiptir. Öğretmenler birbirlerini çok iyi tanır, çok yakın arkadaşlardır, düzenli biçimde bir arada sosyal etkinliklerde bulunurlar ve birbirlerine güçlü sosyal destek verirler.

6. *Serbest öğretmen davranışları:* Öğretmenler tamamen verimsiz bir çaba gösterir ve genel amaçları yoktur. Genellikle olumsuz davranışlarda bulunur ve okuldaki meslektaşlarını eleştirirler.

Okullarda farklı biçimlerde örgüt ikliminden söz edilebilir; açık veya kapalı iklim gibi. Açık iklimde paydaşlar arası destek ve güçlü ilişkiler söz konusudur. Bunun sonucu olarak da okulda verimlilik ve etkililik artar. Kaotik gelişmelerin hızla hüküm sürdüğü günümüz koşullarında olumlu ve açık bir iklime ihtiyaç vardır. Bu iklimin olumsuz ve kapalı olması halinde okulların gelişim ve değişimleri söz konusu olmayacaktır. Okul ve paydaşların gelişim ve ilerlemeleri için değişimi destekleyen, teşvik eden ve açık bir iletişime sahip örgüt iklimi egemen olmalıdır. Bu bağlamda okullarda var olan örgüt iklimi biçiminin hangi doğrultuda olduğunu öğrenmek ve araştırmak önemlidir. Bu nedenle, bu araştırmanın amacı; öğretmenlerin cinsiyet, yaş, medeni durum, öğrenim durumu, mesleki kıdem ve okul kademesi değişkenlerine göre okullardaki örgüt iklimi algılarını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

Öğretmen algılarına göre;

1. Okullardaki örgüt iklimi durumu ne düzeydedir?
2. Okullardaki örgüt iklimi durumu, cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
3. Okullardaki örgüt iklimi durumu, yaşa göre farklılık göstermekte midir?
4. Okullardaki örgüt iklimi durumu, medeni duruma göre farklılık göstermekte midir?
5. Okullardaki örgüt iklimi durumu, öğrenim durumuna göre farklılık göstermekte midir?

6. Okullardaki örgüt iklimi durumu, mesleki kıdeme göre farklılık göstermekte midir?

7. Okullardaki örgüt iklimi durumu, okul kademesine göre farklılık göstermekte midir?

2. YÖNTEM

Araştırmanın bu kısmında, araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçlarına, verilerin toplanması ve analizine yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, tarama modelindedir. Tarama modelinde, araştırmadaki konu veya birey bulunduğu koşullar içerisinde olduğu gibi tasvir edilmeye çalışılır (Karasar, 2015). Bu modele dayalı olarak öğretmenlerin cinsiyet, yaş, medeni durum, öğrenim durumu, mesleki kıdem ve okul kademesi değişkenlerine göre okullardaki örgüt iklimi algıları değerlendirilmiştir.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın örneklemini, 2017-2018 eğitim öğretim yılında Ankara' nın Sincan ilçesinde 15 resmi ilk ve ortaokulda görev yapan toplam 409 öğretmen oluşturmaktadır. Öğretmenlerin örnekleme alınmasında, öncelikle seçkisiz örnekleme yöntemlerinden tabakalı(oranlı) örnekleme alınarak, evrendeki alt grupların (ilkokul ve ortaokul) evrendeki ağırlıkları oranında örnekleme temsil edilmeleri sağlanmıştır, sonrasında ise alt evrenlerden örnekleme alma işlemi random basit yansız eleman örnekleme ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma evrenindeki toplam öğretmen sayısı 3593' tür (MEB, 2018). Araştırma evrenindeki öğretmenlerden toplam 409' u örnekleme alınmıştır. Evrendeki alt grupların %12' si örneklem olarak alınmıştır. Evren ve örnekleme yer alan öğretmen sayılarına tablo 1' de yer verilmiştir.

Tablo 1

Evren ve Örnekleme Yer Alan Öğretmen Sayıları

İlçe	Evren			Örneklem		
	İlkokul	Ortaokul	Toplam	İlkokul	Ortaokul	Toplam
Sincan	1636	1957	3593	191	218	409

Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özelliklerine ilişkin bilgilerine tablo 2' de yer verilmiştir.

Tablo 2

Demografik Değişkenlere Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

	Değişken	N		%	
Cinsiyet	Kadın	333	81.4		
	Erkek	76	18.6		
Yaş	21-30 yaş	99	24.2		
	31-40 yaş	204	49.9		

	41-50 yaş	87	21.3
	51 ve üzeri yaş	19	4.6
Medeni durum	Evli	328	80.2
	Bekâr	81	19.8
Öğrenim durumu	Ön lisans	6	1.5
	Lisans	370	90.5
	Lisansüstü	33	8.1
Mesleki kıdem	1-5 yıl	84	20.5
	6-10 yıl	87	21.3
	11-15 yıl	102	24.9
	16-20 yıl	68	16.6
	21 ve daha fazla yıl	68	16.6
Okul kademesi	İlkokul	191	46.7
	Ortaokul	218	53.3
	Toplam	409	100

Tablo incelendiğinde; cinsiyet değişkenine göre oran olarak kadınların %81.4 ile, erkeklere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Yaş değişkenine göre en fazla orana sahip grubu %49.9 ile 31-40 yaş, en az orana sahip grubu ise %4.6 ile 51 ve üzeri yaş grubu oluşturmaktadır. Medeni durum değişkenine göre oran olarak evli olanların %80.2 ile, bekâr olanlara göre daha fazla olduğu görülmektedir. Öğrenim durumu değişkenine göre en fazla orana sahip grubu %90.5 ile lisans, en az orana sahip grubu ise %1.5 ile ön lisans grubu oluşturmaktadır. Mesleki kıdem değişkenine göre en fazla orana sahip grubu %24.9 ile 11-15 yıl, en az orana sahip grubu ise %16.6 ile 16-20 yıl ile 21 ve daha fazla yıl grupları oluşturmaktadır. Okul kademesi değişkenine göre oran olarak ortaokulda görevli öğretmenlerin %53.3 ile, ilkokulda görevli öğretmenlere göre daha fazla olduğu görülmektedir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada; Hoy vd. (1991) geliştirdiği ve Çevik (2010) tarafından Türkçe' ye uyarlanan "ilköğretim okullarındaki örgüt iklimini tanılama" ölçeği kullanılmıştır. Çevik (2010), 42 maddeden oluşan ölçeği 160 kişilik sınıf öğretmeni gurubuna uygulamıştır. Uygulama sonucunda 3 maddenin faktör yüklerinin düşük çıkmasından dolayı maddeler ölçekten çıkarılmış ve ölçek 39 maddeye düşürülmüştür. Çevik (2010)' in yaptığı faktör analizi sonucunda ölçeğin toplam 6 boyuttan oluştuğu görülmüştür. Bunlar; destekleyici müdür davranışı, 9 madde (3, 8, 14, 15, 21, 22, 27, 28, 39); yönlendirici müdür davranışı, 9 madde (4, 9, 16, 23, 29, 32, 33, 36, 38); sınırlayıcı müdür davranışı, 4 madde (10,17, 24, 34); mesleki öğretmen davranışları, 7 madde (1, 5, 11, 18, 25, 30, 37); samimi öğretmen davranışları, 7 madde (2, 6, 12, 19, 26, 31, 35); serbest öğretmen davranışları, 3 madde (7, 13, 20) şeklindedir. Çevik (2010), faktör analizi için ölçeğe öncelikle KMO Barlett testi yapmıştır. Çevik (2010)

KMO değerini .808, Bartlett değerini ise 2804,9252 bulmuştur. Madde faktör yüklerinin ise .35 ile .88 arasında değiştiğini belirtmiştir. Ölçek derecelendirme aralıkları tablo 3’ te gösterilmiştir.

Tablo 3

Örgüt İklimi Ölçeği Derecelendirme Aralıkları

Seçenekler	Puan	Alt-üst sınır
Hiçbir zaman	1.00	1.00 - 1.79
Çok nadir	2.00	1.80 - 2.59
Bazen	3.00	2.60 - 3.39
Çoğu zaman	4.00	3.40 - 4.19
Her zaman	5.00	4.20 - 5.00

Ölçeğin güvenilirliğini test etmek amacıyla; ölçek Likert tipi olduğundan ve tek uygulamadan elde edildiğinden Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı (α) hesaplanmıştır. Tablo 4’ te görüldüğü üzere güvenilirlik katsayısı “ $\alpha=.74$ ” olarak bulunmuştur. Psikolojik bir test için hesaplanan güvenilirlik katsayısının .70 ve daha yüksek olması test puanlarının güvenilirliği için genel olarak yeterli görülmektedir (Büyüköztürk, 2013).

Tablo 4

Örgüt İklimi Ölçeği Güvenirlik Analizi

Alfa Katsayısı	Gözlem Sayısı
.746	39

2.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada kullanılan ölçme aracı, Ankara İl Millî Eğitim Müdürlüğü’ nden alınan yasal izin belgesi ile örneklem kapsamındaki okullara gidilerek, 2017-2018 eğitim öğretim yılı Mayıs ve Haziran ayları içerisinde uygulanmıştır. Uygulamalar; araştırmacı tarafından, örneklem listesi doğrultusunda her bir okulda uygulamaya katılan öğretmenlerle görüşülerek, anket formu hakkında bilgi verilmesi ile birlikte gerçekleştirilmiştir.

Verilerin çözümlenmesi doğrultusunda, öncelikle frekans ve yüzde analizleri yapılmıştır. Ayrıca iki alt kategorili değişkenlerde, bağımsız (ilişkisiz) örneklem için t-testi; üç ya da daha fazla alt kategorili değişkenlerde ise, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve normal dağılım göstermeyen durumlarda Kruskal Wallis H-testi uygulanmıştır. Bulguların yorumlanmasında, anlamlılık değeri $p < .05$ olarak kabul edilmiştir.

3. BULGULAR

Araştırmanın birinci alt problemi kapsamında; okullardaki örgüt iklimi durumu incelenmiştir. Bu amaçla yapılan analizlerde aritmetik ortalama ve standart sapma tekniklerinden yararlanılmıştır. Aşağıdaki tabloda, okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin betimsel istatistiklere yer verilmiştir.

Tablo 5

Okullardaki Örgüt İklimi Durumuna İlişkin Betimsel İstatistikler

Boyutlar	N	\bar{x}	SS
Destekleyici müdür davranışı	409	3.46	.90
Yönlendirici müdür davranışı	409	3.29	.62
Sınırlayıcı müdür davranışı	409	3.45	.73
Mesleki öğretmen davranışları	409	3.75	.46
Samimi öğretmen davranışları	409	3.44	.59
Serbest öğretmen davranışları	409	2.64	.72
Örgüt iklimi (Genel)	409	3.40	.35

Tablo incelendiğinde; öğretmenlerin, okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algılarının çoğu zaman düzeyinde ($\bar{x}=3.40$) olduğu görülmektedir. Ayrıca boyutlar bazında okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları incelendiğinde, destekleyici müdür davranışı ($\bar{x}=3.46$), sınırlayıcı müdür davranışı ($\bar{x}=3.45$), mesleki öğretmen davranışları ($\bar{x}=3.75$) ve samimi öğretmen davranışları ($\bar{x}=3.44$) boyutlarında çoğu zaman düzeyinde; yönlendirici müdür davranışı ($\bar{x}=3.29$) ve serbest öğretmen davranışları ($\bar{x}=2.64$) boyutlarında ise bazen düzeyinde olduğu görülmektedir. Boyutlar incelendiğinde; öğretmenlerin, okullardaki örgüt iklimi durumunu en yüksek algıladıkları boyut mesleki öğretmen davranışları, en düşük algıladıkları boyut ise serbest öğretmen davranışları olmuştur.

Araştırmanın ikinci alt problemi kapsamında; cinsiyet değişkenine göre okullardaki örgüt iklimi durumu incelenmiştir. Cinsiyet değişkenine göre, okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin t-testi sonuçlarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 6

Cinsiyet Değişkenine Göre Okullardaki Örgüt İklimi Durumuna İlişkin T-Testi Sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Destekleyici müdür davranışı	Kadın	333	3.48	.89	407	.94	.34
	Erkek	76	3.37	.98			

Yönlendirici müdür davranışı	Kadın	333	3.31	.59	407	1.06	.28
	Erkek	76	3.22	.73			
Sınırlayıcı müdür davranışı	Kadın	333	3.46	.76	407	.56	.57
	Erkek	76	3.40	.62			
Mesleki öğretmen davranışları	Kadın	333	3.77	.43	407	1.47	.14
	Erkek	76	3.68	.56			
Samimi öğretmen davranışları	Kadın	333	3.48	.57	407	3.06	.00*
	Erkek	76	3.25	.66			
Serbest öğretmen davranışları	Kadın	333	2.63	.71	407	.82	.40
	Erkek	76	2.71	.77			
Örgüt iklimi (Genel)	Kadın	333	3.40	.33	407	1.99	.04*
	Erkek	76	3.31	.45			

* $p < .05$

Tablo incelendiğinde; öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları, cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, $t(407) = 1.99, p < .05$. Araştırma bulgusu, okullardaki örgüt iklimi durumu ile cinsiyet arasında anlamlı bir farkın olduğu şeklinde de yorumlanabilir. Kadın öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları çoğu zaman düzeyinde ($\bar{x} = 3.40$), erkek öğretmenlerin bazen düzeyindeki ($\bar{x} = 3.31$) algılarına göre daha yüksektir.

Samimi öğretmen davranışları dışındaki boyutlarda; öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları, cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Destekleyici müdür davranışı boyutu, $t(407) = .94, p > .05$; yönlendirici müdür davranışı boyutu, $t(407) = 1.06, p > .05$; sınırlayıcı müdür davranışı boyutu, $t(407) = .56, p > .05$; mesleki öğretmen davranışları boyutu, $t(407) = 1.47, p > .05$; serbest öğretmen davranışları boyutu, $t(407) = .82, p > .05$. Samimi öğretmen davranışları boyutunda ise; öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları, cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, $t(407) = 3.06, p < .05$. Kadın öğretmenlerin samimi öğretmen davranışları boyutuna ilişkin algıları çoğu zaman düzeyinde ($\bar{x} = 3.48$), erkeklerin bazen düzeyindeki ($\bar{x} = 3.25$) algılarına göre daha yüksektir.

Araştırmanın üçüncü alt problemi kapsamında; yaş değişkenine göre okullardaki örgüt iklimi durumu incelenmiştir. Yaş değişkenine göre, okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 7

Yaş Değişkenine Göre Okullardaki Örgüt İklimi Durumuna İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Boyutlar	Yaş	N	\bar{x}	SS	F	p	Anlamlı Fark
Destekleyici müdür davranışı	21-30 yaş	99	3.20	.94	6.551	.000*	41-50 yaş/21-30 yaş, 51 ve
	31-40 yaş	204	3.44	.91			

	41-50 yaş	87	3.68	.79			üzeri yaş/21-30 yaş
	51 ve üzeri yaş	19	3.95	.74			
Yönlendirici müdür davranışı	21-30 yaş	99	3.29	.62	.074	.974	---
	31-40 yaş	204	3.30	.57			
	41-50 yaş	87	3.27	.71			
	51 ve üzeri yaş	19	3.25	.73			
Sınırlayıcı müdür davranışı	21-30 yaş	99	3.66	.71	6.205	.000*	21-30 yaş/41-50 yaş, 21-30 yaş/51 ve üzeri yaş
	31-40 yaş	204	3.44	.75			
	41-50 yaş	87	3.30	.66			
	51 ve üzeri yaş	19	3.03	.60			
Mesleki öğretmen davranışları	21-30 yaş	99	3.71	.41	1.503	.213	---
	31-40 yaş	204	3.73	.47			
	41-50 yaş	87	3.83	.49			
	51 ve üzeri yaş	19	3.86	.43			
Samimi öğretmen davranışları	21-30 yaş	99	3.40	.57	1.330	.264	---
	31-40 yaş	204	3.41	.57			
	41-50 yaş	87	3.51	.63			
	51 ve üzeri yaş	19	3.63	.81			
Serbest öğretmen davranışları	21-30 yaş	99	2.68	.72	1.919	.126	---
	31-40 yaş	204	2.70	.74			
	41-50 yaş	87	2.49	.65			
	51 ve üzeri yaş	19	2.52	.81			
Örgüt iklimi (Genel)	21-30 yaş	99	3.34	.37	1.400	.242	---
	31-40 yaş	204	3.38	.34			
	41-50 yaş	87	3.43	.38			
	51 ve üzeri yaş	19	3.49	.31			

* $p < .05$

Tablodaki analiz sonuçları; öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları arasında yaş değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir, $F= 1.400, p > .05$. Başka bir deyişle, öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları, yaş değişkenine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmemektedir. Ayrıca, 21-30 yaş ve 31-40 yaş gruplarında bulunan öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algılarının bazen düzeyinde; 41-50 yaş ile 51 ve üzeri yaş gruplarında bulunan öğretmenlerin ise okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algılarının çoğu zaman düzeyinde olduğu görülmektedir.

Tablodaki, boyutlar bazında analiz sonuçları; öğretmenlerin destekleyici müdür davranışı boyutuna ilişkin algıları arasında yaş değişkenine göre anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir, $F=6.551$, $p<.05$. Başka bir deyişle, öğretmenlerin destekleyici müdür davranışı boyutuna ilişkin algıları, yaş değişkenine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Yaş grupları arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre; 41-50 yaş [çoğu zaman düzeyinde ($\bar{x}=3.68$)] ile 51 ve üzeri yaş [çoğu zaman düzeyinde ($\bar{x}=3.95$)] gruplarında bulunan öğretmenlerin, destekleyici müdür davranışı boyutuna ilişkin algılarının 21-30 yaş [bazen düzeyinde ($\bar{x}=3.20$)] grubunda bulunan öğretmenlerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Analiz sonuçları; öğretmenlerin sınırlayıcı müdür davranışı boyutuna ilişkin algıları arasında yaş değişkenine göre anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir, $F=6.205$, $p<.05$. Başka bir deyişle, öğretmenlerin sınırlayıcı müdür davranışı boyutuna ilişkin algıları, yaş değişkenine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Yaş grupları arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre; 21-30 yaş [çoğu zaman düzeyinde ($\bar{x}=3.66$)] grubunda bulunan öğretmenlerin, sınırlayıcı müdür davranışı boyutuna ilişkin algılarının 41-50 yaş [bazen düzeyinde ($\bar{x}=3.30$)] ile 51 ve üzeri yaş [bazen düzeyinde ($\bar{x}=3.03$)] gruplarında bulunan öğretmenlerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Analiz sonuçları; öğretmenlerin yönlendirici müdür davranışı ($F=.074$), mesleki öğretmen davranışları ($F=1.503$), samimi öğretmen davranışları ($F=1.330$) ve serbest öğretmen davranışları ($F=1.919$) boyutlarına ilişkin algıları arasında yaş değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir, $p>.05$. Başka bir deyişle, öğretmenlerin yönlendirici müdür davranışı, mesleki öğretmen davranışları, samimi öğretmen davranışları ve serbest öğretmen davranışları boyutlarına ilişkin algıları, yaş değişkenine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmemektedir. Ayrıca, tüm yaş gruplarının yönlendirici müdür davranışı boyutuna ilişkin algılarının bazen düzeyinde; tüm yaş gruplarının mesleki öğretmen davranışları ve samimi öğretmen davranışları boyutlarına ilişkin algılarının çoğu zaman düzeyinde; 21-30 yaş ve 31-40 yaş gruplarında bulunan öğretmenlerin serbest öğretmen davranışları boyutuna ilişkin algılarının bazen düzeyinde, 41-50 yaş ile 51 ve üzeri yaş gruplarında bulunan öğretmenlerin ise serbest öğretmen davranışları boyutuna ilişkin algılarının çok nadir düzeyinde olduğu görülmektedir.

Araştırmanın dördüncü alt problemi kapsamında; medeni durum değişkenine göre okullardaki örgüt iklimi durumu incelenmiştir. Medeni durum değişkenine göre, okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin t-testi sonuçlarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 8

Medeni Durum Değişkenine Göre Okullardaki Örgüt İklimi Durumuna İlişkin T-Testi Sonuçları

Boyutlar	Medeni durum	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Destekleyici müdür davranışı	Evli	328	3.51	.87	407	2.34	.02*
	Bekâr	81	3.25	1.01			

Yönlendirici müdür davranışı	Evli	328	3.32	.61	407	1.62	.10
	Bekâr	81	3.19	.66	407		
Sınırlayıcı müdür davranışı	Evli	328	3.43	.72	407	.98	.32
	Bekâr	81	3.52	.78	407		
Mesleki öğretmen davranışları	Evli	328	3.77	.45	407	1.59	.11
	Bekâr	81	3.68	.47	407		
Samimi öğretmen davranışları	Evli	328	3.45	.58	407	.93	.35
	Bekâr	81	3.38	.66	407		
Serbest öğretmen davranışları	Evli	328	2.62	.72	407	1.27	.20
	Bekâr	81	2.74	.74	407		
Örgüt iklimi (Genel)	Evli	328	3.40	.35	407	1.97	.04*
	Bekâr	81	3.32	.39			

* $p < .05$

Tablo incelendiğinde; öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları, medeni duruma göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, $t(407) = 1.97, p < .05$. Araştırma bulgusu, okullardaki örgüt iklimi durumu ile medeni durum arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu şeklinde de yorumlanabilir. Evli öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları çoğu zaman düzeyinde ($\bar{x} = 3.40$), bekâr öğretmenlerin bazen düzeyindeki ($\bar{x} = 3.32$) algılarına göre daha yüksektir.

Destekleyici müdür davranışı dışındaki boyutlarda; öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları, medeni duruma göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Yönlendirici müdür davranışı boyutu, $t(407) = 1.62, p > .05$; sınırlayıcı müdür davranışı boyutu, $t(407) = .98, p > .05$; mesleki öğretmen davranışları boyutu, $t(407) = 1.59, p > .05$; samimi öğretmen davranışları, $t(407) = .93, p > .05$; serbest öğretmen davranışları boyutu, $t(407) = 1.27, p > .05$. Destekleyici müdür davranışı boyutunda ise; öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları, medeni duruma göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, $t(407) = 2.34, p < .05$. Evli öğretmenlerin destekleyici öğretmen davranışları boyutuna ilişkin algıları çoğu zaman düzeyinde ($\bar{x} = 3.51$), bekâr öğretmenlerin bazen düzeyindeki ($\bar{x} = 3.25$) algılarına göre daha yüksektir.

Araştırmanın beşinci alt problemi kapsamında; öğrenim durumu değişkenine göre okullardaki örgüt iklimi durumu incelenmiştir. Öğrenim durumu değişkenine göre, okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin Kruskal Wallis H-testi sonuçlarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 9

Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Okullardaki Örgüt İklimi Durumuna İlişkin Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Boyutlar	Öğrenim durumu	N	Sıra Ort.	sd	x^2	p	Anlamlı Fark
Destekleyici müdür davranışı	Ön lisans	6	295.25	2	3.848	.146	---
	Lisans	370	204.59				
	Lisansüstü	33	193.18				
Yönlendirici müdür davranışı	Ön lisans	6	211.25	2	.019	.990	---
	Lisans	370	204.98				
	Lisansüstü	33	204.06				
Sınırlayıcı müdür davranışı	Ön lisans	6	180.33	2	2.355	.308	---
	Lisans	370	207.88				
	Lisansüstü	33	177.20				
Mesleki öğretmen davranışları	Ön lisans	6	296.08	2	5.164	.076	---
	Lisans	370	205.74				
	Lisansüstü	33	180.14				
Samimi öğretmen davranışları	Ön lisans	6	268.58	2	2.298	.317	---
	Lisans	370	202.82				
	Lisansüstü	33	217.91				
Serbest öğretmen davranışları	Ön lisans	6	107.92	2	4.327	.115	---
	Lisans	370	207.10				
	Lisansüstü	33	199.11				
Örgüt iklimi (Genel)	Ön lisans	6	284.08	2	3.678	.159	---
	Lisans	370	205.53				
	Lisansüstü	33	184.64				

* $p < .05$

Tablodaki analiz sonuçları; öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumu algılarının, öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir, x^2 ($sd=2$, $n=409$)= 3.678, $p > .05$. Bu bulgu, öğrenim durumu gruplarının okullardaki örgüt iklimi durumu üzerinde farklı etkilere sahip olmadığını gösterir. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında ise; okullardaki en yüksek örgüt iklimi algısı ön lisans mezunu, okullardaki en düşük örgüt iklimi algısı ise lisansüstü mezunu grubunda görülmektedir.

Tablodaki, boyutlar bazında analiz sonuçları; öğretmenlerin destekleyici müdür davranışı [x^2 ($sd=2$, $n=409$)= 3.848], yönlendirici müdür davranışı [x^2 ($sd=2$, $n=409$)= .019],

sınırlayıcı müdür davranışı [χ^2 ($sd= 2, n= 409$)= 2.355], mesleki öğretmen davranışları [χ^2 ($sd= 2, n= 409$)= 5.164], samimi öğretmen davranışları [χ^2 ($sd= 2, n= 409$)= 2.298] ve serbest öğretmen davranışları [χ^2 ($sd= 2, n= 409$)= 4.327] algılarının, öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir, $p > .05$. Bu bulgu, öğrenim durumu gruplarının destekleyici müdür davranışı, yönlendirici müdür davranışı, sınırlayıcı müdür davranışı, mesleki öğretmen davranışları, samimi öğretmen davranışları ve serbest öğretmen davranışları üzerinde farklı etkilere sahip olmadığını gösterir. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında ise, en yüksek destekleyici müdür davranışı algısı ön lisans mezunu, en düşük destekleyici müdür davranışı algısı ise lisansüstü mezunu; en yüksek yönlendirici müdür davranışı algısı ön lisans mezunu, en düşük yönlendirici müdür davranışı algısı ise lisansüstü mezunu; en yüksek sınırlayıcı müdür davranışı algısı lisans mezunu, en düşük sınırlayıcı müdür davranışı algısı ise lisansüstü mezunu; en yüksek mesleki öğretmen davranışları algısı ön lisans mezunu, en düşük mesleki öğretmen davranışları algısı ise lisansüstü mezunu; en yüksek samimi öğretmen davranışları algısı ön lisans mezunu, en düşük samimi öğretmen davranışları algısı ise lisans mezunu; en yüksek serbest öğretmen davranışları algısı lisans mezunu, en düşük serbest öğretmen davranışları algısı ise ön lisans mezunu grubunda görülmektedir.

Araştırmanın altıncı alt problemi kapsamında; mesleki kıdem değişkenine göre okullardaki örgüt iklimi durumu incelenmiştir. Mesleki kıdem değişkenine göre, okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 10

Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Okullardaki Örgüt İklimi Durumuna İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Boyutlar	Mesleki kıdem	N	\bar{x}	SS	F	p	Anlamlı Fark
Destekleyici müdür davranışı	1-5 yıl	84	3.28	.94	4.573	.001*	21 ve daha fazla yıl/1-5 yıl, 21 ve daha fazla yıl/16-20 yıl
	6-10 yıl	87	3.45	.93			
	11-15 yıl	102	3.43	.91			
	16-20 yıl	68	3.33	.82			
	21 ve daha fazla yıl	68	3.86	.78			
Yönlendirici müdür davranışı	1-5 yıl	84	3.26	.63	1.800	.128	---
	6-10 yıl	87	3.37	.53			
	11-15 yıl	102	3.33	.59			
	16-20 yıl	68	3.12	.62			
	21 ve daha fazla yıl	68	3.33	.75			
Sınırlayıcı müdür davranışı	1-5 yıl	84	3.58	.74	4.243	.002*	1-5 yıl/16-20 yıl, 6-10 yıl/16-20 yıl,
	6-10 yıl	87	3.53	.74			
	11-15 yıl	102	3.52	.70			

	16-20 yıl	68	3.16	.79				11-15 yıl/16-20 yıl
	21 ve daha fazla yıl	68	3.35	.61				
Mesleki öğretmen davranışları	1-5 yıl	84	3.69	.40	1.427	.224	---	
	6-10 yıl	87	3.71	.52				
	11-15 yıl	102	3.76	.46				
	16-20 yıl	68	3.79	.40				
	21 ve daha fazla yıl	68	3.85	.48				
Samimi öğretmen davranışları	1-5 yıl	84	3.35	.57	2.243	.064	---	
	6-10 yıl	87	3.33	.58				
	11-15 yıl	102	3.47	.55				
	16-20 yıl	68	3.51	.54				
	21 ve daha fazla yıl	68	3.56	.71				
Serbest öğretmen davranışları	1-5 yıl	84	2.72	.76	1.101	.356	---	
	6-10 yıl	87	2.62	.76				
	11-15 yıl	102	2.71	.76				
	16-20 yıl	68	2.63	.62				
	21 ve daha fazla yıl	68	2.50	.69				
Örgüt iklimi (Genel)	1-5 yıl	84	3.34	.37	2.961	.020	---	
	6-10 yıl	87	3.38	.37				
	11-15 yıl	102	3.41	.33				
	16-20 yıl	68	3.31	.33				
	21 ve daha fazla yıl	68	3.50	.36				

* $p < .05$

Tablodaki analiz sonuçları; öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları arasında mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir, $F= 2.961$, $p > .05$. Başka bir deyişle, öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları, mesleki kıdem değişkenine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmemektedir. Ayrıca, 1-5 yıl, 6-10 yıl ve 16-20 yıl mesleki kıdem gruplarında bulunan öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algılarının bazen düzeyinde; 11-15 yıl ile 21 ve daha fazla yıl mesleki kıdem gruplarında bulunan öğretmenlerin ise okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algılarının çoğu zaman düzeyinde olduğu görülmektedir.

Tablodaki, boyutlar bazında analiz sonuçları; öğretmenlerin destekleyici müdür davranışı boyutuna ilişkin algıları arasında mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir, $F= 4.573$, $p< .05$. Başka bir deyişle, öğretmenlerin destekleyici müdür davranışı boyutuna ilişkin algıları, mesleki kıdem değişkenine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Mesleki kıdem grupları arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre; 21 ve daha fazla yıl [çoğu zaman düzeyinde ($\bar{x}= 3.86$)] mesleki kıdem grubunda bulunan öğretmenlerin, destekleyici müdür davranışı boyutuna ilişkin algılarının 1-5 yıl [bazen düzeyinde ($\bar{x}= 3.28$)] ve 16-20 yıl [bazen düzeyinde ($\bar{x}= 3.33$)] mesleki kıdem gruplarında bulunan öğretmenlerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Analiz sonuçları; öğretmenlerin sınırlayıcı müdür davranışı boyutuna ilişkin algıları arasında mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir, $F= 4.243$, $p< .05$. Başka bir deyişle, öğretmenlerin sınırlayıcı müdür davranışı boyutuna ilişkin algıları, mesleki kıdem değişkenine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Mesleki kıdem grupları arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre; 1-5 yıl [çoğu zaman düzeyinde ($\bar{x}= 3.58$)], 6-10 yıl [çoğu zaman düzeyinde ($\bar{x}= 3.53$)] ve 11-15 yıl [çoğu zaman düzeyinde ($\bar{x}= 3.52$)] mesleki kıdem gruplarında bulunan öğretmenlerin, sınırlayıcı müdür davranışı boyutuna ilişkin algılarının 16-20 yıl [bazen düzeyinde ($\bar{x}= 3.16$)] mesleki kıdem grubunda bulunan öğretmenlerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Analiz sonuçları; öğretmenlerin yönlendirici müdür davranışı ($F= 1.800$), mesleki öğretmen davranışları ($F= 1.427$), samimi öğretmen davranışları ($F= 2.243$) ve serbest öğretmen davranışları ($F= 1.101$) boyutlarına ilişkin algıları arasında mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir, $p> .05$. Başka bir deyişle, öğretmenlerin yönlendirici müdür davranışı, mesleki öğretmen davranışları, samimi öğretmen davranışları ve serbest öğretmen davranışları boyutlarına ilişkin algıları, mesleki kıdem değişkenine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmemektedir. Ayrıca, tüm mesleki kıdem gruplarının yönlendirici müdür davranışı boyutuna ilişkin algılarının bazen düzeyinde; tüm kıdem gruplarının mesleki öğretmen davranışları boyutuna ilişkin algılarının çoğu zaman düzeyinde; 1-5 yıl ve 6-10 yıl mesleki kıdem gruplarında bulunan öğretmenlerin samimi öğretmen davranışları boyutuna ilişkin algılarının bazen düzeyinde, 11-15 yıl, 16-20 yıl ile 21 ve daha fazla yıl gruplarında bulunan öğretmenlerin ise samimi öğretmen davranışları boyutuna ilişkin algılarının çok nadir düzeyinde; 21 ve daha fazla yıl dışındaki mesleki kıdem gruplarının serbest öğretmen davranışları boyutuna ilişkin algılarının bazen düzeyinde, 21 ve daha fazla yıl mesleki kıdem grubunda bulunan öğretmenlerin ise serbest öğretmen davranışları boyutuna ilişkin algılarının çok nadir düzeyinde olduğu görülmektedir.

Araştırmanın yedinci alt problemi kapsamında; okul kademesi değişkenine göre okullardaki örgüt iklimi durumu incelenmiştir. Okul kademesi değişkenine göre, okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin t-testi sonuçlarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 11

Okul Kademesi Değişkenine Göre Okullardaki Örgüt İklimi Durumuna İlişkin T-Testi Sonuçları

Boyutlar	Okul kademesi	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Destekleyici müdür davranışı	İlkokul	191	3.57	.91	407	2.36	.01*
	Ortaokul	218	3.36	.88			
Yönlendirici müdür davranışı	İlkokul	191	3.18	.66	407	3.52	.00*
	Ortaokul	218	3.39	.57	407		
Sınırlayıcı müdür davranışı	İlkokul	191	3.31	.70	407	3.65	.00*
	Ortaokul	218	3.57	.738	407		
Mesleki öğretmen davranışları	İlkokul	191	3.82	.45	407	2.78	.00*
	Ortaokul	218	3.69	.46	407		
Samimi öğretmen davranışları	İlkokul	191	3.54	.61	407	3.25	.00*
	Ortaokul	218	3.35	.57	407		
Serbest öğretmen davranışları	İlkokul	191	2.49	.69	407	4.11	.00*
	Ortaokul	218	2.78	.73	407		
Örgüt iklimi (Genel)	İlkokul	191	3.39	.35	407	.15	.87
	Ortaokul	218	3.38	.36			

* $p < .05$

Tablo incelendiğinde; öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları, okul kademesine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, $t(407) = .15$, $p > .05$. Araştırma bulgusu, öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumu ile okul kademesi arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı şeklinde de yorumlanabilir. İlkokul ve ortaokulda görevli öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algılarının bazen düzeyinde olduğu görülmektedir.

Tüm boyutlarda; öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları, okul kademesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Destekleyici müdür davranışı boyutu, $t(407) = 2.36$, $p < .05$; yönlendirici müdür davranışı boyutu, $t(407) = 3.52$, $p < .05$; sınırlayıcı müdür davranışı boyutu, $t(407) = 3.65$, $p < .05$; mesleki öğretmen davranışları boyutu, $t(407) = 2.78$, $p < .05$; samimi öğretmen davranışları, $t(407) = 3.25$, $p < .05$; serbest öğretmen davranışları boyutu, $t(407) = 4.11$, $p < .05$. İlkokulda görevli öğretmenlerin destekleyici müdür davranışı ($\bar{x} = 3.57$), mesleki öğretmen davranışları ($\bar{x} = 3.82$) ve samimi öğretmen davranışları ($\bar{x} = 3.54$) boyutlarına ilişkin algıları çoğu zaman düzeyinde, ortaokulda görevli öğretmen algılarına göre daha yüksektir. Ayrıca ortaokulda görevli öğretmenlerin yönlendirici müdür davranışı [bazen düzeyinde ($\bar{x} = 3.39$)], sınırlayıcı müdür davranışı [çoğu zaman düzeyinde ($\bar{x} = 3.57$)] ve serbest öğretmen davranışları [bazen düzeyinde ($\bar{x} = 2.78$)] boyutlarına ilişkin algıları, ilkokulda görevli öğretmen algılarına göre daha yüksektir.

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

1. Araştırma sonucunda; öğretmenlerin, okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algılarının çoğu zaman düzeyinde olduğu görülmüştür. Bu durum, öğretmen algılarına göre okullarda açık ve olumlu bir iklimin varlığına işaret edebilir. Ayrıca boyutlar bazında okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları incelendiğinde, destekleyici müdür davranışı, sınırlayıcı müdür davranışı, mesleki öğretmen davranışları ve samimi öğretmen davranışları boyutlarında çoğu zaman düzeyinde; yönlendirici müdür davranışı ve serbest öğretmen davranışları boyutlarında ise bazen düzeyinde olduğu görülmüştür. Bu noktada sınırlayıcı müdür davranışının yüksek olması, öğretmenlerin engellenmeleri anlamına gelmekte olup, olumsuz bir iklimi yansıtmaktadır; diğer eğitim işlerine oranla okul müdürü daha fazla evrak işlemleri, rutin işler, kurul gereksinimleri ve öğretmenlerin ders verme görevini engelleyen istekleriyle öğretmenlerin işlerini zorlaştırır.

Boyutlar incelendiğinde; öğretmenlerin, okullardaki örgüt iklimi durumunu en yüksek algıladıkları boyut mesleki öğretmen davranışları, en düşük algıladıkları boyut ise serbest öğretmen davranışları olmuştur. Bu sonuç, Çevik (2010) tarafından yapılan araştırma sonucuyla benzerlik göstermektedir. Mesleki öğretmen davranışlarının yüksek algılanması durumu, açık ve mesleki etkileşimlerin desteklendiğini gösterir. Öğretmenler, okullarıyla gurur duyar ve meslektaşlarıyla çalışmaktan hoşlanır. Ayrıca öğretmenler isteklidir, birbirlerinin hatalarını hoş görür ve aralarında karşılıklı bir saygı söz konusudur. Öğretmen algılarına göre serbest öğretmen davranışlarının düşük algılanması ise, öğretmenlerin az düzeyde verimsiz bir çaba harcadıklarını ve olumsuz davranışlarda bulduklarını gösterebilir.

2. Araştırma sonucunda; öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları, cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Araştırma bulgusu, okullardaki örgüt iklimi durumu ile cinsiyet arasında anlamlı bir farkın olduğu şeklinde de yorumlanabilir. Kadın öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları çoğu zaman düzeyinde, erkek öğretmenlerin bazen düzeyindeki algılarına göre daha yüksektir.

Samimi öğretmen davranışları dışındaki boyutlarda; öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları, cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Samimi öğretmen davranışları boyutunda; öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları, cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Kadın öğretmenlerin samimi öğretmen davranışları boyutuna ilişkin algıları çoğu zaman düzeyinde, erkeklerin bazen düzeyindeki algılarına göre daha yüksektir. Bu durum, kadın öğretmenlerin sosyal ilişkilere daha yatkın olmalarından kaynaklanabilir.

3. Araştırma sonucu; öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları arasında yaş değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığını göstermiştir. Başka bir deyişle, öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları, yaş değişkenine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmemektedir. Ayrıca, 21-30 yaş ve 31-40 yaş gruplarında bulunan öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algılarının bazen düzeyinde; 41-50 yaş ile 51 ve üzeri yaş gruplarında bulunan öğretmenlerin ise okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algılarının çoğu zaman düzeyinde olduğu görülmüştür.

Boyutlar bazında araştırma sonucu; öğretmenlerin destekleyici müdür davranışı boyutuna ilişkin algıları arasında yaş değişkenine göre anlamlı bir fark olduğunu göstermiştir. Başka bir deyişle, öğretmenlerin destekleyici müdür davranışı boyutuna ilişkin algıları, yaş değişkenine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. 41-50 yaş ile 51 ve üzeri yaş gruplarında bulunan öğretmenlerin destekleyici müdür davranışı boyutuna ilişkin çoğu zaman düzeyindeki algılarının, 21-30 yaş grubunda bulunan öğretmenlerin bazen düzeyindeki

algılarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu durum, yaş düzeyi daha yüksek olan öğretmenlerin genç öğretmenlere göre; müdürlerin destekleyici ve yapıcı davranışlarının daha fazla bulunduğunu algıladıklarını gösterir. Bu da, yaşın beraberinde getirdiği tecrübeden kaynaklanabilir. Bu sonuç, Küçükgöde (2005) tarafından yapılan araştırma sonucuyla benzerlik göstermektedir.

Boyutlar bazında araştırma sonucu; öğretmenlerin sınırlayıcı müdür davranışı boyutuna ilişkin algıları arasında yaş değişkenine göre anlamlı bir fark olduğunu göstermiştir. Başka bir deyişle, öğretmenlerin sınırlayıcı müdür davranışı boyutuna ilişkin algıları, yaş değişkenine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. 21-30 yaş grubunda bulunan öğretmenlerin sınırlayıcı müdür davranışı boyutuna ilişkin çoğu zaman düzeyindeki algılarının, 41-50 yaş ve üzeri yaş gruplarında bulunan öğretmenlerin bazen düzeyindeki algılarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu durum, genç öğretmenlerin yaş düzeyi daha yüksek öğretmenlere göre; müdürlerin engelleyici ve iş aksatıcı davranışlarının daha fazla bulunduğunu algıladıklarını gösterir. Bu da, genç yaştaki öğretmenlerin beklentilerinin daha yüksek ve farklı olmalarından kaynaklanabilir.

Boyutlar bazında araştırma sonucu; öğretmenlerin yönlendirici müdür davranışı, mesleki öğretmen davranışları, samimi öğretmen davranışları ve serbest öğretmen davranışları boyutlarına ilişkin algıları arasında yaş değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığını göstermiştir. Başka bir deyişle, öğretmenlerin yönlendirici müdür davranışı, mesleki öğretmen davranışları, samimi öğretmen davranışları ve serbest öğretmen davranışları boyutlarına ilişkin algıları, yaş değişkenine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmemektedir. Ayrıca, tüm yaş gruplarının yönlendirici müdür davranışı boyutuna ilişkin algılarının bazen düzeyinde; tüm yaş gruplarının mesleki öğretmen davranışları ve samimi öğretmen davranışları boyutlarına ilişkin algılarının çoğu zaman düzeyinde; 21-30 yaş ve 31-40 yaş gruplarında bulunan öğretmenlerin serbest öğretmen davranışları boyutuna ilişkin algılarının bazen düzeyinde, 41-50 yaş ile 51 ve üzeri yaş gruplarında bulunan öğretmenlerin ise serbest öğretmen davranışları boyutuna ilişkin algılarının çok nadir düzeyinde olduğu görülmüştür.

4. Araştırma sonucunda; öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları, medeni duruma göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Araştırma bulgusu, okullardaki örgüt iklimi durumu ile medeni durum arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu şeklinde de yorumlanabilir. Evli öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları çoğu zaman düzeyinde, bekâr öğretmenlerin bazen düzeyindeki algılarına göre daha yüksektir.

Destekleyici müdür davranışı dışındaki boyutlarda; öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları, medeni duruma göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Destekleyici müdür davranışı boyutunda; öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları, medeni duruma göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Evli öğretmenlerin destekleyici öğretmen davranışları boyutuna ilişkin algıları çoğu zaman düzeyinde, bekâr öğretmenlerin bazen düzeyindeki algılarına göre daha yüksektir. Bu durum, evli öğretmenlerin bekâr öğretmenlere göre; müdürlerin destekleyici ve yapıcı davranışlarının daha fazla bulunduğunu algıladıklarını gösterir. Bu da, evliliğin beraberinde getirdiği özgün ilişki yapısından kaynaklanabilir.

5. Araştırma sonucu; öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumu algılarının, öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermiştir. Bu bulgu, öğrenim durumu gruplarının okullardaki örgüt iklimi durumu üzerinde farklı etkilere sahip olmadığını gösterir. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında ise; okullardaki en yüksek

örgüt iklimi algısı ön lisans mezunu, okullardaki en düşük örgüt iklimi algısı ise lisansüstü mezunu grubunda görülmüştür.

Boyutlar bazında araştırma sonucu; öğretmenlerin destekleyici müdür davranışı, yönlendirici müdür davranışı, sınırlayıcı müdür davranışı, mesleki öğretmen davranışları, samimi öğretmen davranışları ve serbest öğretmen davranışları algılarının, öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermiştir. Bu bulgu, öğrenim durumu gruplarının destekleyici müdür davranışı, yönlendirici müdür davranışı, sınırlayıcı müdür davranışı, mesleki öğretmen davranışları, samimi öğretmen davranışları ve serbest öğretmen davranışları üzerinde farklı etkilere sahip olmadığını gösterir. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında ise, en yüksek destekleyici müdür davranışı algısı ön lisans mezunu, en düşük destekleyici müdür davranışı algısı ise lisansüstü mezunu; en yüksek yönlendirici müdür davranışı algısı ön lisans mezunu, en düşük yönlendirici müdür davranışı algısı ise lisansüstü mezunu; en yüksek sınırlayıcı müdür davranışı algısı lisans mezunu, en düşük sınırlayıcı müdür davranışı algısı ise lisansüstü mezunu; en yüksek mesleki öğretmen davranışları algısı ön lisans mezunu, en düşük mesleki öğretmen davranışları algısı ise lisansüstü mezunu; en yüksek samimi öğretmen davranışları algısı ön lisans mezunu, en düşük samimi öğretmen davranışları algısı ise lisans mezunu; en yüksek serbest öğretmen davranışları algısı lisans mezunu, en düşük serbest öğretmen davranışları algısı ise ön lisans mezunu grubunda görülmüştür.

6. Araştırma sonucu; öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları arasında mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığını göstermiştir. Başka bir deyişle, öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları, mesleki kıdem değişkenine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmemektedir. Ayrıca, 1-5 yıl, 6-10 yıl ve 16-20 yıl mesleki kıdem gruplarında bulunan öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algılarının bazen düzeyinde; 11-15 yıl ile 21 ve daha fazla yıl mesleki kıdem gruplarında bulunan öğretmenlerin ise okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algılarının çoğu zaman düzeyinde olduğu görülmüştür.

Boyutlar bazında araştırma sonucu; öğretmenlerin destekleyici müdür davranışı boyutuna ilişkin algıları arasında mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark olduğunu göstermiştir. Başka bir deyişle, öğretmenlerin destekleyici müdür davranışı boyutuna ilişkin algıları, mesleki kıdem değişkenine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. 21 ve daha fazla yıl mesleki kıdem grubunda bulunan öğretmenlerin destekleyici müdür davranışı boyutuna ilişkin çoğu zaman düzeyindeki algılarının, 1-5 yıl ve 16-20 yıl mesleki kıdem gruplarında bulunan öğretmenlerin bazen düzeyindeki algılarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu durum, kıdem düzeyi daha yüksek olan öğretmenlerin daha düşük kıdemdeki öğretmenlere göre; müdürlerin destekleyici ve yapıcı davranışlarının daha fazla bulunduğunu algıladıklarını gösterir. Bu da, kıdem beraberinde getirdiği mesleki tecrübe ve birikimden kaynaklanabilir. Bu sonuç, Baykal (2007) tarafından yapılan araştırma sonucuyla örtüşmemektedir.

Boyutlar bazında araştırma sonucu; öğretmenlerin sınırlayıcı müdür davranışı boyutuna ilişkin algıları arasında mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark olduğunu göstermiştir. Başka bir deyişle, öğretmenlerin sınırlayıcı müdür davranışı boyutuna ilişkin algıları, mesleki kıdem değişkenine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. 1-5 yıl, 6-10 yıl ve 11-15 yıl mesleki kıdem gruplarında bulunan öğretmenlerin sınırlayıcı müdür davranışı boyutuna ilişkin çoğu zaman düzeyindeki algılarının, 16-20 yıl mesleki kıdem grubunda bulunan öğretmenlerin bazen düzeyindeki algılarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu durum, kıdem düzeyi daha düşük olan öğretmenlerin daha yüksek kıdemdeki öğretmenlere göre; müdürlerin engelleyici ve iş aksatıcı davranışlarının daha fazla bulunduğunu algıladıklarını gösterir. Bu da,

daha düşük kıdemde bulunanların beklentilerinin daha yüksek ve farklı olmalarından kaynaklanabilir.

Boyutlar bazında araştırma sonucu; öğretmenlerin yönlendirici müdür davranışı, mesleki öğretmen davranışları, samimi öğretmen davranışları ve serbest öğretmen davranışları boyutlarına ilişkin algıları arasında mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığını göstermiştir. Başka bir deyişle, öğretmenlerin yönlendirici müdür davranışı, mesleki öğretmen davranışları, samimi öğretmen davranışları ve serbest öğretmen davranışları boyutlarına ilişkin algıları, mesleki kıdem değişkenine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmemektedir. Ayrıca, tüm mesleki kıdem gruplarının yönlendirici müdür davranışı boyutuna ilişkin algılarının bazen düzeyinde; tüm kıdem gruplarının mesleki öğretmen davranışları boyutuna ilişkin algılarının çoğu zaman düzeyinde; 1-5 yıl ve 6-10 yıl mesleki kıdem gruplarında bulunan öğretmenlerin samimi öğretmen davranışları boyutuna ilişkin algılarının bazen düzeyinde, 11-15 yıl, 16-20 yıl ile 21 ve daha fazla yıl gruplarında bulunan öğretmenlerin ise samimi öğretmen davranışları boyutuna ilişkin algılarının çok nadir düzeyinde; 21 ve daha fazla yıl dışındaki mesleki kıdem gruplarının serbest öğretmen davranışları boyutuna ilişkin algılarının bazen düzeyinde, 21 ve daha fazla yıl mesleki kıdem grubunda bulunan öğretmenlerin ise serbest öğretmen davranışları boyutuna ilişkin algılarının çok nadir düzeyinde olduğu görülmüştür.

7. Araştırma sonucu; öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları, okul kademesine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Araştırma bulgusu, öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumu ile okul kademesi arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı şeklinde de yorumlanabilir. İlkokul ve ortaokulda görevli öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algılarının bazen düzeyinde olduğu görülmüştür.

Tüm boyutlarda; öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algıları, okul kademesine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. İlkokulda görevli öğretmenlerin destekleyici müdür davranışı, mesleki öğretmen davranışları ve samimi öğretmen davranışları boyutlarına ilişkin algıları çoğu zaman düzeyinde, ortaokulda görevli öğretmen algılarına göre daha yüksektir. Bu durum, ilkokul öğretmenlerinin daha olumlu bir örgüt iklimi algısına sahip olduklarını gösterir. Bu da, ilkokul ortamında branş bazlı benzerliklerin fazla olması ve öğrenci yaş düzeyinin daha düşük olmasından kaynaklanabilir. Ayrıca ortaokulda görevli öğretmenlerin yönlendirici müdür davranışı (bazen düzeyinde), sınırlayıcı müdür davranışı (çoğu zaman düzeyinde) ve serbest öğretmen davranışları (bazen düzeyinde) boyutlarına ilişkin algıları, ilkokulda görevli öğretmen algılarına göre daha yüksektir. Bu durum, ortaokul öğretmenlerinin daha olumsuz bir örgüt iklimi algısına sahip olduklarını gösterir. Bu da, ortaokul ortamında branş bazlı farklılıkların fazla olması ve öğrenci yaş düzeyinin daha yüksek olmasından kaynaklanabilir.

5. ÖNERİLER

1. Okullarda sınırlayıcı müdür davranışının ortadan kaldırılması hususunda, bakanlık ve üniversite işbirliğiyle okul yöneticilerine dönük öğretmenlerin gelişimlerinin desteklenmesini artırmak amaçlı eğitimler düzenlenebilir.
2. Okullarda olumlu, açık ve pozitif bir iklimin oluşması amacıyla etkileşim ve etkili iletişimi sağlayabilecek birtakım sosyal etkinlikler gerçekleştirilebilir.
3. Erkek, genç, bekâr öğretmenler ile ortaokul öğretmenlerinin, okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin daha olumsuz algılarının nedenleri araştırılabilir.
4. Bu çalışmada, okullardaki örgüt iklimi incelenmiştir. Benzer araştırmalar, diğer kamu ve özel sektör bağlamında da gerçekleştirilebilir.

5. Bu araştırmada, öğretmenlerin okullardaki örgüt iklimi durumuna ilişkin algılarının belirlenmesine dönük olarak nicel yöntemden yararlanılmıştır. Benzer araştırmalar; nitel veya karma yöntemler kullanılarak da yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Anderson, C. S. (1982). The search for school climate: A review of research. *Review of Educational Research*, 52(3), 368-420.
- Baykal, İ. (2007). *İlköğretim okullarının örgüt ikliminin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Bursalıoğlu, Z. (2012). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Ankara: Pegem.
- Büyükköztürk, Ş. (2013). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem.
- Çevik, N. (2010). *İlköğretim kurumlarında örgütsel iklim ile iş doyumunu arasındaki ilişki (İstanbul il örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Denison, D. R. (1996). What is the difference between organizational culture and organizational climate? A native's point of view on a decade of paradigm wars. *Academy of Management Review*, 21(3), 619-654.
- Gök, S. (2009). Örgüt ikliminin çalışanların motivasyonuna etkisi üzerine bir araştırma. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(2), 587-605.
- Halpin, A. W. (1966). *Theory and research in administration*. London: The Macmillan Company.
- Haynes, N. M., Emmons, C. L., & Comer, J. P. (1993). *Elementary and middle school climate survey*. Yale University Child Study Center, New Haven, CT.
- Hellriegel, D., & Slocum, J. W. (1974). Organizational climate: Measures, research and contingencies. *Academy of Management Journal*, 17(2), 255-280.
- Hoy, W. K. (2003). School climate. In J. W. Guhtrie (Ed.), *Encyclopedia of education* (pp. 22-24). New York: Thompson Gale.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2015). *Eğitim yönetimi: Teori, araştırma ve uygulama* (S. Turan, Çev. Ed.). Ankara: Nobel.
- Hoy, W. K., Tarter, C. J., & Kottkamp, R. B. (1991). *Open schools, healthy schools: Measuring organizational climate*. Thousand Oaks, CA: Corwin.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler*. Ankara: Nobel.
- Korkmaz, M. (2011). İlköğretim okullarında örgütsel iklim ve örgüt sağlığının örgütsel bağlılık üzerindeki etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 17(1), 117-139.
- Küçükğöde, V. (2005). *Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi öğretim üyelerinin örgüt iklimi hakkındaki düşünceleri*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- MEB (2018). *2016-2017 öğretim yılı eğitim istatistikleri*. <http://ankara.meb.gov.tr/www/egitim-istatistikleri/icerik/24> sayfasından erişilmiştir.

- Panknadel, C. A. (1988). *Örgütsel iklim ve iş doyumu*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tagiuri, R. (1968). The concept of organizational climate. In R. Tagiuri and G. H. Litwin (Eds), *Organizational climate. Explorations of a concept* (pp. 9-32). Boston: Harvard University.
- Thapa, A., Cohen, J., Guffey, S., & Higgins-D'Alessandro, A. (2013). A review of school climate research. *Review of Educational Research*, 83(3), 357-385.